

Les Falles són el foc, els Octubre, la flama

/ Jordi Vicent

El millor menú dels Premis Octubre

Si les festes falleres esdevenen, any rere any, anunci i prelude de la primavera, els Premis Octubre són els missatgers benignes del fred discretíssim de casa nostra. Les Falles i els Octubre son, al llarg dels dotze mesos que encara componen l'any, dues manifestacions simètriques —i no sé si oposades— de

Amadeu FABREGAT

l'Esperit Valencià, de la nostra *Weltanschauung* col·lectiva. Tal com algun dia escriurà algun reputat poeta, *les Falles són el Foc / els octubre, la Flama*.

Els benemèrits guardons de la cultura catalana al País Valencià nasqueren amb Franco —gràcies a Franco, vull dir, perquè, en cas contrari, ni se'n

Els jurats dels Octubre tingueren dificultats per posar-se d'acord

/ Jordi Vicent

hauria ocorregut tota aquesta història—, sobrevisqueren amb Carlos Arias, navegaren amb la UCD, i mantenen a hores d'ara relacions sado-masoquistes amb el PSOE.

Al llarg d'aquests tretze anys, la pel·lícula dels Octubre és alhora el petit mirall que reflecteix, també, la historieta de la transició política —o funcional— al País Valencià. Jo, per exemple, per citar un cas que em resulta força familiar, podria reconstruir part de la meua biografia a través dels tretze sopars dels tretze Premis Octubre. Rafael Gassent, veí de taula i de maledicències dissabte passat, resultà fascinat per les estructures sublimes de la idea. Gassent és l'autor d'ell mateix i també, entre altres cel·luloides, del curt-metratge *Trinquet Trenca*, l'única peça de la modernitat que passà per Aitana enmig de la programació paleolítica del 9 d'Octubre.

Els Octubre, sòlids com la Ford i «Las Provincias»

Els Premis Octubre s'han institucionalitzat, diu no sé qui. I això vol dir, traduït al català, que són a hores d'ara una empresa tan sòlida i amb tant de futur com la Ford o *Las Provincias*. Fa tretze anys, un grupet de persones acudíem gairebé d'amagatotis als salons del Micalet, a l'acte fundacional dels Premis, organitzat per *Mogudes Nacionals Enric Tàrraga, S. A.*

L'altra nit, en canvi, els comensals érem assetjats per l'electrònica dels mitjans àudio-visuals. Dues emissores, Catalunya Ràdio i Radiocadena, la ràdio d'allà i la ràdio d'ací, oferien el menú en directe. I tothom feia posats elegantíssims per eixir ben lliurat de les càmeres de TV3 i d'Aitana.

Lluís el Sifoner i Empar l'Ídem, ella *née Ferrer*, no hi eren. Una mala llengua insinuà que tots dos havien acceptat un càrrec en la Conselleria d'Obres Públiques, a canvi d'adjurar del dogma nacionalitari. No ho vaig desmentir, per tal d'embolicar més la troca, però el ben cert és que tots dos actuaven el cap de setmana ja Madrid! Joan Lerma no hi era. El batle Pérez Casado, tampoc. Emilio Attard no hi vingué. I Ramón Izquierdo i González Lizondo ni tan sols enviaren un tèlex per excusar-se.

Al caliu de la Feliu

A la meua taula, al caliu de la Feliu, donya Núria, i de Jordi Garcia Candau, director general de Radiocadena S. A., dissecionàvem amb Joan Monleon el projecte d'una versió teatral de *El último cuplé*, amb la Núria/Sara i Monleon/Enriquito Vera. La Núria estava entusiasmada, i tots quatre quedàrem a l'eixida per a demanar una subvenció a Antoni Asuncion. La Diputació, com que no té transferències, té molts diners, per més que l'Asuncion s'ho faça per passar desapercebut.

Tothom comentava, meravellat i picardiós, el luxe —*el lujazo*, per entendre'ns— de *L'òpera dels tres rals*, muntada sota l'advocació i l'esplendidesa calculada de la Generalitat d'allà, la bona, l'autèntica, la catalana. Jo crec que la Diputació d'Asuncion hauria de convertir l'Hospital General en una discoteca i destinar tots els guanys a la recuperació espectacular de Bernat i Baldoví.

L'Aplec del Puig mereixia, i no el tingué, un aplaudiment respectuós i emotiu alhora. Oferim flors als rebels que fracas-

saren, degué pensar l'Oriol Pi de Cabanyes. Sé que no li plau d'escoltar-ho, però el pas del temps —aquesta putada incommovible— no sembla comptar per a **Vicent Andrés**. Ni tampoc per a **Isabel**.

Ferran Belda, de *Levante*, no duia a sobre el marbre/guardó que rebé, al migdia, junt amb altres companys de la premsa escrita de València: el premi a la Llibertat d'Expressió, concedit per la Unió de Periodistes a l'*Equip B. Pérez*, un grup de professionals que visiten quotidianament els salons del Palau de Justícia de la ciutat.

Quim Monzó —jurat del guardó novel·lesc— s'ha afaitat el bigot que li vaig conèixer, mig glaçat, un vespre novaoirqués i nevad. **Quim** és ara a la ràdio, com l'altre **Quim**, **Joaquim Soler**. El món —o el cagador— de les lletres es desplaça actualment com un iceberg —no sabria dir si a la deriva— del rudiment de l'Olivetti a la màgia del micrófon i del tub catòdic.

D'altres, com l'Oriol Pi de Cabanyes, viuen l'experiència institucional. Oriol saludà **Cebrià Ciscar**. L'Oriol representava el conseller de Cultura d'allà, **Joan Rigol**, i **Cebrià** es representava ell mateix. A la mateixa taula, l'ex-conseller del mateix ram, **Max Cahner**, que mai no faltaria, segur, a la festa d'Octubre.

De com el nacionalisme, el xampú i el xampany no són signes antagonics

En començar l'àpat —Selecció de carns fredes— la concurrència en general examinava amb lupa la concurrència PSOE, per tal de fer-ne el recompte i extraure'n les deduccions que pertoca. Hi ha

Cebrià, Asuncion, la diputada **Adela Pla**, el regidor **Vicent Garcés**, el secretari general de Conselleria **Jordi Blasco**, i **Vicent Soler**, que, com que no li agrada la sarsuela —a mi m'encanta—, ha fet una mena de manifest en contra de l'Himne de Serrano. Una vulgaritat, vaja. I és que, lectors, lectores, i públic transexual, als Premis Octubre hi ha també, i sobretot, una mística de la llista. Tothom sap, per exemple, que és el segon any que l'ex-president preautonòmic **Josep Lluís Albinyana** no hi assisteix. Tampoc no vérem altres assidus de la festa com **Al-**

a cantar, les nit dels Octubre, tot el repertori de la solfa internacional proletària, i el personal hi acudia amb el vestit de manifestant.

Com que la via de l'estètica proletària sembla haver fracassat, històricament, el personal s'engipona d'allò més la nits dels Octubre. I és que la identitat nacional passa també pel tern i la corbata, per les pells i les mussolines, pel xampú i el xampany. Després, hi ha els escriptors, protagonistes de la nit.

Els escriptors solem ser gent pobra —la gent rica disposa d'ocupacions més

mousses de peix Napolitana. El menú, tot s'ha de dir, mereixia el premi al millor menú dels tretze sopars dels Octubre. Tot i que no sabem què pensaria al respecte el *gourmet* **Vicent Ventura**.

Joan Monleon amenaçà el personal amb la primera estrofa de *El virgo de Visanteta (Recontrafotre que feta/que m'ha passat esta nit/tenint un Octubre en lo llit/m'he hagut de fer la punyeta)*. I **Rosita Raga**, senyora de Climent, s'ho mirava tot evocant el seu somni d'instal·lar una sabateria al centre de Berlín, Occidental, no cal dir-ho.

I també, és clar, els *new looks* de la nit: **Ketty Valera**, que supera cada any el model de la convocatòria anterior. La **Ketty** mai no concursa, però sempre s'endua el primer premi de l'elegància. Jo, amb perdó de qui corresponga, m'estime molt més mirar la **Ketty** —i envejar-li el muntatge corporal— que llegir alguns dels Octubres. Amb ella, entre les senyores més distingides, hi era la diputada **Adelina Pla**, que lluia un superb conjunt de *paillette* (*vulgo*, llustrins). I **Anitín Soria**, de negre i amb una pitrera blanca que recordava moltíssim un dels conjunts de la **Jennifer Beals** a *Flashdance*. I la **Núria Feliu**, amb una mena de túnica greco-romana, que gairebé li provocà un desmai per la xafogor ambiental.

I **Pilar López**, qualificada com una de les cinc llengües més perilloses de la ciutat, tota de negre amb una bufanda/fularad gris. I, *last but not least*, **Isabel**, senyora de **Jordi Reig**, que, segons confessà, vestia una brusa de blonda confeccionada amb una mantellina de la seua àvia.

Eliseu Climent, insòlit amb la seua corbata —una

/ Jordi Vicent

Toni Mestre-entrevista J. Vicent Clar, eufòric guanyador de l'Estellés

fons **Cucó**, **Emèrit Bono**, **Ernest Garcia**, **Josep Guia**, **Vicent Franch**, **Raimon**, **Manuel Girona**, **Carmelina Sánchez Cutillas**, **Merxe Banyuls**, etcètera.

Fa uns anys, no diré quants, la classe política hi acudia per mirar de fer vots. Després, entremig dels parlaments i dels mítings, hi havia uns premis. Ara, l'altra nit, la festa era, únicament, literària, tal com **Toni Mestre** remarcava en cadascuna de les seues intervencions com a presentador. Una festa literària. Massa literària i tot. Fa molts anys, no diré quants, arribarem

divertides i depravades—, i ens fa moltíssima il·lusió de sentir-nos contemplats, com si forem *Ventafocs*, per una munió d'espectadors de luxe. Les bones maneres i l'ús de la dutxa són, afortunadament, qualitats interclassistes.

L'any vinent, un premi per a l'elegància nacionalista

Toni Mestre ens llegí de dalt a baix un poema de **Jordi de Sant Jordi**, que sembla que no hi pogué venir. Els versos de **Jordi** ensopegaven abruptament amb les dentades del personal, que deglutia les

volta a l'any no fa mal—, prometé establir l'any vinent un guardó a l'elegància nacionalista. La premiada, assegurarà, eixirà fotografiada de cos sencer a *La Revista*, de Penafiel, i serà entrevistada per Rafael Ventura a la seua secció del *Levante* titulada *Ricas y famosas*. Encara que es tracte d'una senyora o senyoreta pobra i desconeguda.

Però la senyera no era de seda natural

Josevi Plaza declarà que dins de poc reobriria *La Marxa*, la catedral post-moderna de les nits de València antiga. Ricard Blasco duia encara a sobre el disgust de la programació televisiva del 9 d'Octubre. També demanà, malgrat tot, una pantalleta valenciana, amb la qual cosa ja tenim un punt de convergència entre el nacionalisme i Maria Garcia Liberós i Rafael Blasco, i potser pareu de comptar.

Ramon Barnils contà uns acudits sobre l'Ernest Lluch, Juan Luis Cebrián i Joan Lerma. Vaig trobar a faltar alguna gràcia sobre Jordi Pujol, ja que es tractava d'una festa nacional catalana. Recomane a l'organització que ho tinga en compte per a les pròximes edicions. I Jordi Carbonell situà a Castelló la capital dels Països Catalans, idea feliç, perquè, amb el pasotisme castellanenc, els habitants d'aquella urbs s'adonarien del fet al cap d'un segle de la seua implantació. La qual cosa estalviaria un munt de problemes.

Manuel Muñoz, delegat de *El País* a la Comunitat Valenciana, segons consta a l'esmentat periòdic, s'ho mirava tot amb un punt d'ironia amable, mentre jo li mirava la corbata blava amb topos blancs. Alfaro,

J. Francesc Mira critica la nació pura i guanya el Fuster d'assaig / Jordi Vicent

a la taula presidencial, narraria probablement els elogis del rei Joan Carles a la seua obra del passeig marítim de Mallorca, recentment inaugurat pel monarca. I mentre arribava el gelat de taronja a la menta, una mala pècora comentava que la Senyera que teníem al davant no era, de bon tros, de seda natural, i que quina falta de respecte i de reverència.

Emotiva i nacional conducta d'un grup de cambrers

Ramon Lapiedra, rector de la Universitat d'ací, d'endugué l'Òscar als aplaudiments. Un minut i quaranta segons. Lapiedra fou el símbol de nit, en una nit necessitada de símbols. I els premis. Salvador Jáfer, jurat del de poesia, explicà com calgué triar entre *l'experimentació i la mètrica*. Triumfà la primera. Jáfer llegí un dels poemes del premiat, Joan Vicent Clar i Camarena. La lectura epilèctica de Salvador deixà esmaperduda la concurrència, que començà a demanar copes de conyac als amables i, en algun cas, guapíssims, cambrers.

Adolf Beltran comentà el premi de narrativa com si la novel·la guanyadora

—*Manila, encara, de Jaume Santandreu*— no hagués estat precisament la seua candidata. A sobre, per afegir un altre bri d'originalitat als Octubre, Joan Carreres, del jurat del premi d'assaig, quasi critica el llibre guanyador. Segons Carreres, a la *Crítica de la Nació Pura*, de Quico Mira, li mancava una mica de background. Mira, molt sincer i molt sorneguer, declarà que el mig milió del premi li vindria molt bé per a *acabar-me una caseta que m'estic fent*. Com que sempre que guanya un premi diu el mateix, hom ha de suposar que el Mira ja deu tenir tota una urbanització.

Al final, Joan Fuster clogué l'acte amb una frase més pregonament profunda del que sembla: «no hem arribat al nivell que voldríem, però més val això que una punyà als ulls». Els cambrers de l'Astoria seguien el seu brevíssim però sintètic parlament amb una atenció reconcentrada i perplexa. La qual cosa motivà que un destacat teòric nostrat ho considerés com a prova suficient i dialèctica de l'avanç del nacionalisme entre les classes populars.

Els guanyadors

E. B.

El jurat del Premi Andròmina fou el primer a posar-se d'acord. El nivell era digne. Quatre o cinc de les obres presentades mereixien la publicació. Cap no era genial. *Mamil la, encara*, la novel·la guanyadora, era la millor escrita. El seu autor, mallorquí i guanyador d'una de les edicions del Premi Ciutat de Mallorca, Jaume Santandreu, hi fa un monòleg introspectiu, de revisió existencial, un exercici d'autoanàlisi.

Entre els de poesia no hi hagué excessives discrepàncies. Lleugerament descontents amb un nivell que trobaven «acceptable», els membres del jurat es decidiren per *Le sucrier velours* del valencià Joan Vicent Clar. Es tracta d'un llibre experimentador, inspirat en el jazz i que pot donar a conèixer un nou valor per a la poesia valenciana.

Els membres del jurat d'assaig s'ho hagueren de pensar més. Per un moment, els assistents als Octubre van pensar que el Premi Joan Fuster podia quedar desert. No fou així. Hi havia un guanyador, Joan Francesc Mira, amb un llibre intítulat *Crítica de la nació pura*, molt en la línia de la seua intervenció en els debats organitzats paral·lelament. S'hi fa una aproximació no essencialista al concepte de nació, entès com un procés. Un llibre, en definitiva, i tal com va comentar algú, «marquesià», en el sentit que és un assaig crític, no erudit, i amb voluntat d'intervenció en l'actualitat més viva.